

Izhaja vsaki dan: 100

Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 3. uri zjutraj.

Posamične številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici. Ljubljani, Gorici, Celju, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, Št. Petru, Sečani, Nabrežini, Novemestu itd.

Oglase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 3. pop. do 7. zvečer. — Cene oglasov 16 st. na vrsto petič; poslanice, oskrbnice, javne zabave in domači oglasi po pogodbi.

TELEFON šte. 1167.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

v edinosti je moč!

Naročnina znaša

za vsa leto 34 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Naročbe brez dopolnjenega naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.)

Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik

konsorcijski list „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcijska

v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Poštne-hratišnični račun št. 841.652.

Gradimo si lastna ognjišča!

Slovenskim občinam v blagohoten preudarek.

I.

Slovenskim občanem kliče ob začetku svojega članka z besedami hrvaškega pesnika Minka Bogovića:

Da v nas drugače bude, nastojte
To zavisi od vas; čedo prima
Od vas žiža pravda, a ne dvojite,
Da rieč majke jaki korien ima!

Ogrlite dakle, što je vaše,
Na života put, što Bog vam poda!
Da budete jasne zvezde naše.
I najljepša dika našeg roda!

Slovenske občine! ve ste slovenskemu narodu svetle predhodnice; z vašim srcem diha ves naš narod. Vi ste matere slovenskega naroda. Kakršne so matere, tak je tudi narod: odrodjene — odrad rodijo; od čilih pa se poraja čil in zdrav z rud. Slovenske občine! V vaših rokah počiva rešitev slovenskega naroda! Sveta je vaša naloga da v sredi svojih občanov usajate ljubav, zvestobo in požitvovalnost nasproti domovini! Slovenske občine morajo razvijati in krepiti v svoji deči, — in to so občinarji — čutstva domoljubja! Slovenske občine brez radikalno narodnih županov in svetovalcev so črde brez pastirja in njim veljajo svetopisne besede: »Žetva je res velika, ali delavcev je malo!« Ljubljena do domovine naj bi imela najžarnejše ognjišče v slovenskih občinah, ker to so jedine naše samoupravne avtoritativne oblasti! Temno je obzorje slovenske in proti volji ukraja se nam iz obli bolesta solza, ko danes gledamo usodo našega naroda in trpko plačo za vso njegovo zvestobo in udano t. V našo slovensko domovino se zvlačuje silovita nemška, ki okužuje krasni naš jezik vedno bolj. Z juga vdarijo Italijani in nam hočejo odujiti sinjo Adrijno, po kateri se nekdo drugi zlihuje in brusi svoje lisitja zobe. Od vseh strani nas pritiska sovražnik, ki čaka samo na našo propast, da zgradi svojo veličino nad našimi razvalinami!

V tem trenutku iščimo moči v nas samih!

Pomenjalo bi morje prelivali, ako bi hoteli dokazovati, da slovenske občine najlažje delujejo na našo samobrambo. Mislimo lahko na dvoje: na občno volilno pravico, po kateri bomo prerajeni in krčeni k novemu življenju in na ureditev našega društvenega življenja! Naša društva naj bodo naše trdnjave, njih člani naši brambovi, s kakšna bradlja in poučna knjiga pa bodita naše orožje! Tako oboroženi duševno in telesno se moremo postaviti v bran vsakemu pojedinca in vsakemu narodu, vsem nakanam in prevaram od strani naših protivnikov!

Mislimo namreč, da bi bila sveta dolžnost slovenskih občin, da bi začele velečastno

stati za splošno volilno pravico. Slovenske občine po vseh slovenskih pokrajinah naj sklenejo svoje občinarje na manifestacije, z glasnim protestom v stvari volilnega gibanja. Slovenske občine naj svojim občinarjem pojasnijo važnost volilnega gibanja in vse slovenske občine naj pošljejo petičije na državni zbor za splošno in enako volilno pravico. Slovenske občine naj nastopijo za volilno reformo istotako složno in kompaktno kakor so nastopale za slov. vseučilišče! Naj jih vede o tem prepričanje, da bodo čim dosežemo enkrat občno volilno pravico, res močje po volji naroda prihajali v državno zbornico in na ministerstvih stoli bodo sedeli pravičnejši močje, nego danes. In potem bo še le polno zve, da dosežemo naš sveteljši postulat slovenskega naroda: svoje vseučilišče! Slovenski župan in občine: v bran za sveta prava naše domovine!

Vlada se je sicer res v principu izrekla za splošno volilno pravico. Ali glede pravih imenov vlade tudi sedaj nismo še prav na čistim in tudi sicer se oglašajo toliko nasprotstev, da se je v resnici bati, da se ne mi Slovenci dobimo mesto zaželjenega izdelka le nečist in škodljiv surogat, ako ne bomo budno stali na braniku svojih zahtev. Zato naj ti naši vodilni krogi vzeli v resen pretres vprašanje.

Kam naj pride hrvaško učiteljske v Istri?!

Občinsko glavarstvo v Kastvu nam je dospevalo nastopno spomenico, ki jo je razposlalo hrvaškimi in slovenskimi občinam v Istri, poslati v deželni zbor istrakom, učiteljskim društvom in političnemu društvu:

Poznano je dejstvo, koliko naporov je stalo, dokler se ni slednjič cesarska vlada udala, da razdeli učiteljske v Koprno, oz. roma, da od tam spravi hrvaški in slovenski del istega. ter da tako končno zadovolji najprimitivnejim pedagoškim in socijalnim razmeram, ki se zahtevajo od slabelega zavoda in mesta, kjer se isti nahaja.

Kakor je že znano, se je cesarska vlada odločila, da hrvaški del koperskega učiteljskega prenese v mesto Kastav, ter je po raznih predpovedovanjih pozvala občno potomo. kr. okrajnega školskega sveta v Voloskem z dopisom od 31. oktobra t. l. št. 372/2, naj gleda, da čim prej preskrbi potrebne prostore za rešeno učiteljske. Iz tega je torej razvidno, da se je cesarska vlada definitivno odločila za Kastav. Nu, vzic temu bi se hotelo z neke strani pripraviti vlado v to, da bi hrvaško učiteljske namestila kje drugje, in ne v Kastav gradu.

Tako je nedavno učiteljsko društvo »Prosvjeta« v Pazinu sklenilo resolucijo, s

katero je pozivalo cesarsko vlado, da hrvaško učiteljske namesti v Pazinu, ali v katerem drugem primerem mestu, a nikakor ne v Kastvu. Morda je ta občina že dobila od »Prosvjete« poziv, da se izjavi za njeno resolucijo.

Mnenje podpisane je, da Pazin ni primerno mesto, da se v njem namesti učiteljske, in to iz razloga, ker je itak že poln šol, profesorjev in dijakov, najbolj pa iz razloga, ker se že sedaj v njem težko občuti draginja vzdrževanja in je pričakovati, da bo ta draginja občutno rastla od leta do leta. A vedeti treba, da se učiteljski gojenci rekrutirajo največ iz siromašnejših slojev naroda in bi mogla ravno draginja vzdrževanja pogubno delovati nanje.

Za kako drugo primerno mesto v Istri, kjer bi namreč mogli namestiti učiteljske, podpisano res ne ve, a trdno uverjeno je, da med vsemi mesti v Istri je najprikladnejše za učiteljske mesto Kastav: obzirom na ugodne komunikacije in obzornost na to, da bodo v Kastvu učiteljski gojenci v zdravem kraju in da bodo dobivali razmerno dovolj čisto vzdrževanje, da se bodo v njem težko oterali nadzorstvu svojega učiteljskega osobja; da se bodo mogli v njem vzgajati in učiti kakor treba; da v njem in v bližnji okolici najdejo vse pogoje, da se vzgoje socijalno in kulturno, da bodo mogli kasneje, ko stopijo med naše ljudstvo, z vseh strani višji vzvišeno polslanstvo svoje.

Podpisani se udaja nadi, da bo tudi to občinsko poglavarstvo na podlagi navedenega in v interesu našega bodočega učiteljskega naraščanja priznavalo Kastvu prednost pred drugimi mesti v Istri v to, da se v njem namesti hrvaško učiteljske, ter da se na eventualni poziv učiteljskega društva »Prosvjeta« izvoli izjaviti v tem smislu.

Končno opaža podpisano, da obžaluje, ako kdor si budi, brez nikakih pravih razlogov, iz neke fiksne ideje dela proti nameščenju hrvaškega učiteljskega v Kastvu, kateremu se Kastav ne odreče drage volje. Kastvu se priznava zaslug za Hrvaštvo v Istri, a Hrvatje v Istri da bi mu ne privoščali niti tega malega, kar se mu hoče dati? Njegovi izslani sinovi naj zastopajo Hrvatstvo in kulturo po raznih krajih, ali v njem samem naj ne bo nameščenega niti enega izslanega človeka! Kastav naj plačuje davke pokrajini in državi in naj podpira hrvaške zavode, a njemu samemu naj se ne daja ničesar!

Treba biti pravični nasproti vsem, pak tudi nasproti Kastvu, ki šteje do 20.000 prebivalcev — Hrvatov.

Kdor dela ob tem vprašanju proti Kastvu, ta hoče in želi zmešnjavo med Hrvati Istre.

Občinsko glavarstvo.

Načelnik:

Jelušić.

Avstrijska državna zbornica.

Dunaj 7. Poslanska zbornica je razpravljala nujni predlog posl. Choca glede umešavanja ministrskega predsednika v ogrske stvari. — Posl. Fresl je protestiral proti odpošiljavi vojaštva na Češko ter izjavil, da ni o revoubojarskem gibanju nobenega sledu. Govornik je bil od predsednika pozvan na red, ker je pozival armado naravnost na zločinstvo. Potem ko je govoril posl. Duleba, je bila nujnost odklonjena s 102 proti 3 glasovom. Zbornica je potem razpravljala o nujnem predlogu posl. Steina glede uvedanja personalne unije.

Posl. Stein je ob hudih napadih na socijalne demokrate, na ministrskega predsednika in na Ogrsko utemeljeval svoj nujni predlog za uvedenje personalne unije. Govornik je energično pobijal uvedenje splošne in enake volilne pravice, ki da je v Avstriji neizvedljiva ter ima le namen, da vrže Nemce iz zbornice, da more dovesti do anarhije in da na noben način ne doseže rezultatov, kakor se nadeja ministrski predsednik. Zveza s socijalnimi in anarhisti je protimonarhična. Govornik je dejal, da je Avstrija ob obstoju nagodbe prinesla nečutenih žrtvih, ter je izjavil, da edina rešitev se nahaja v samostojnosti obeh držav, za kateri je personalna unija edino sredstvo. Govornik se je končno izjavil za odločitev Galicije in Dalmacije in za izvedbo vse-nemškega programa.

Posl. Stein se je nadalje izjavil za združitev nekdanjih nemških dežel in spojitve avstrijskih pokrajin k Nemčiji.

Ministrski predsednik baron Gautsch je izjavil, da je pod častjo ministrskega predsednika, da bi o tem izgovoril le eno besedo o trditvi predgovornika, da je vlada zvezana s socijaldemokratsko stranko, da je sklicala državni zbor na željo socijalnih demokratov na demonstracijski dan, pač pa je njegova dolžnost, da najodločneje in neenergijeje protestira proti temu, da se krono in nositelja krone vleče v debato na način, kakor se to v tej zbornici še ni dogodilo. — Ministrski predsednik je prepričan, da se izvzemši ozihih somišljenikov, nihče ne strinja s predgovornikom, gotovo pa ne velika masa avstrijskega prebivalstva, ki ljubi in bo ljubilo dinastijo, vzlic takim napadom, kakor se jih mora na žalost v zbornici slišati. Nazori vlade o volilni reformi so dovolj znani in vlada jih bo znala tudi zastopati. Kar se tiče nujnega predloga, cilja isti na razkosanje monarhije, radi tega prosi ministrski predsednik, naj zbornica odkloni nujni predlog. R zprava je bila nato prekinjena. Prihodnja seja v ponedeljek ob 3. uri popoldne.

Kriza na Ogrskem.

Dan 19. t. m. bo v ogrski krizi zopet kritičen dan prve vrste. Tega dne si sto-

in ko je prvi čas njegovega mučenja minol ob šali in veselju, so možiki naveli razgovor na resneje državne posle. Časi so bili tedaj v resnici jako važni in vsakdo je slutil in občutil, da se pripravljajo važne velike stvari. Leto 1890 je bilo za gospoda kralja Tvrdka posebno srečno, srečnejše, nego katero prejšnjih, a sodeči po vsem, bilo je nade, da ta sreča še bolj naraste, kajti malokateri vladar onih dob je imel ob krepki volji toliko smelosti, ob bistri pameti toliko državniške hitrine, kolikor ravno kralj Tvrdko.

— Vredno je, je začel vojvoda bosniški, sedeži v družbi v veliki dvorani omiškega gradu, da se spomnimo junaškega nam kralja in gospodarja, gospoda Tvrdka. Pjem na njegovo zdravje. Sreča naj služi njegovi junaški sablji in Bog naj blagoslovi delo, na katero se junaški kralj pripravljajo in na katero se pripravljamo vsi od srca.

— Da živi kralj Tvrdko! se je odzvala vsa družba, trkajoča s Hrvojem.

(Pr. d. še.)

PODLISTEK.

340

Prokletstvo.

Slovenski roman Avgusta Šenoa. — Nadaljeva in dovršil I. K. Tomić.

Prevel M. O.—š.

Vrhu stopnje dvora omiškega je pričakovala slavnega gosta domačica banica, a poleg nje šof Pavel, gospica Angelija in ranceneec jej Berislav Paležnik od Ostrvee.

— Evo, Vladislava, je spregovoril ban Ivanuš, dovedši vojvoda pred banico, dovajam ti gosta, od katerega se zjasne naši dvori kakor od jutranjega solca. Slava mu doni preko devet gora, vsa svet ga je poln, in po vsem našem kraju jih ni javorovih gosli, ki se ne bi spominjale slavnega imena prijatelja

mojega Hrvoja, vojvode bosanskega. Davno že je poželelo srce moje, da ga pozdravim med nami, da ga počastim, kakor se spodobi za tako dično glavo. Izročam ga vama, gospi, tebi Vladislava in tebi Angelja, da pazita nanj in ga g. štita po duši da ne bo graje od njega, da se ne pritoži pred svetom na naše siromaštvo.

— Da si mi zdrava, gospa banica, a tudi ti, gospica Angelija, se je poklonil junak Hrvoja, zdrav mi bodi tudi ti škof Pavel, in ti gospod Berislav. Srce se mi smeje, ko me je sreča zanesla v toli dično kolo. Ni treba reči, mili gospi, da brat moj Ivanuš preveč navija strune na goslih javorovih v mojo slavo, ker tolikega počestčenja nisem zaslužil. Milo mi je, dragi gospi, da sem izročen va-jni skrbi, vajinim rokam. Poleg vaju mi bo, to vem, dobro. Ali, odpustite mi, če morda malo poskočim, ali zaidem v stran. Hribovec sem, divjak, a vi ljudje pri morju ste fini in gladki. Odpustite mi tudi to, da sem pevaje in napijaje stopil v vaše dvore. Tako je pri nas običaj od starine, a jaz se ga držim,

ker je lep, če tudi se morda komu zli divji.

— Nikar tako, vojvoda slavni, je rekla, smejoča se, gospa Vladislava, čemu pereš pred nami tvoj slavni obraz ter izgubljaš z opravičevanjem čas, v katerem bi se mogli počasteno poveseliti na našem Omišu. Da si mi zdrav in dobro došel. Jaz cenim starino in stare običaje. ker so pošteni in lepi, ker sem tudi jaz starega hrvaškega plamena hči. A sedaj vatopimo v d. orano, da odločiš in da se oddahneš od težkega pota.

— Di, gospi, je rekel na to Hrvoja v glasnem smehu, jezil sem čez goro in dol, preko skale in kamena, skozi grm in tra, a malo kje je bilo videti sledi človeške roke, kamoli človeškemu obrazu ali strahi! Vse kosti mi pokajo, in ne vem, da-li bi bil prehodil planino, da nisem imel poleg sebe zveste tovarišice, polne čutarice. Ali sedaj sta me minola skrb in muka, ko me je Ivanuš dal tebi v skrb. Kje bi srečal boljše srečo!

Skoro je pozabil gospod Hrvoja v veseljem krogu na vse muke svojega potovanja,

pita nasproti, lice v lice, obe vojujoči in do-
slej obo nasproti stranki: vlada in večina
parlamenta, sestavljena iz koaliranih strank.
Dne 19. decembra se snide zopet ograko-
hrvatska skupna zbornica. Kakovo bo to
»videnje«? Najverjetneje se bo vršilo ob
slovi viharju in da se ponovi, kar se je
zgodilo že dvakrat — v septembru in v
oktobru —, da namreč že prva seja pouči
vlado, da dispozicije v tej zbornici nasproti
sedanji vladi se niso nič spremenile in da ne
obstoji možnost, da bi ta dva konstitucio-
nelna faktorja skupno delovala! Najverjet-
neje je torej domnevanje, da Fejervary zopet
izvele iz žepa kraljevi reskript, s katerim
se zbornica v novi odgaja. Ali tu je ve-
liko vprašanje, za kako taktiko se odloči
večina parlamenta nasproti taki odredbi?
Se-li uda? Se-li bo hotela raziti? Ali pa se
odloči za odpor tudi proti kraljevemu re-
skriptu? Tudi ta eventualnost je v obsegu
možnosti. Ne smemo pozabiti namreč, da je
bil že v oktobru — ko je bil parlament že
po prvi seji odgojen — stavljen predlog,
naj zbornica ne vzame kralje-
vega reskripta na znanje in
naj zbornica ostane zbrana vzle vsemu re-
skriptu. Tedaj sicer ni dobil večine ta pred-
log. Vprašanje je sedaj, da-li se ni od tedaj
pomnožilo število onih, ki so tudi za tako
skrajno postopanje? Po večeršnjih vesteh iz
Budimpešte bi bilo sicer sklepati, da si koa-
lirane stranke ne upajo prav do skrajnega.
»Magyar Hirlap« javlja namreč, da je ekse-
kutivni odbor sklenil, da bo protestiral proti
eventualnemu odgojenju zbornice, ali sicer
da se uda kraljevemu dekretu in se razide
mirno. — Kaj je nasrekovalo ta sklep? Boja-
zen? Ali pa boče koalicijske šediti sedaj svoje
moči in se pripraviti za glavni udarec — na
volitvah? Kaj? Fejervaryju ne bo preosta-
jalo drugega, nego da se odloči za ta skrajni
korak! Ali pa imajo morda vendar le kaj
podlage govorice, ki se trdovratno širijo zad-
nje dni: da je namreč pobotanje med krono
in koalicijsko bližje, nego se sploh misli in
da koalicijska ve, da bo imela skoro posla z
drugimi poročevalci?! V tem slučaju bi
seveda res ne imel smisla skrajni boj proti
Fejervaryju.

Germanizovanje potom cerkve.

»Politik« piše: »V smislu želje sloven-
skih župljanov je večina župnikov v sloven-
skih občinah na Koroškem vodila matrike na
slovenskem jeziku. Sedaj pa je ordinarijat
krške škofije v uradnem svojem glasilu
strogo prepovedal rabo slo-
venskega jezika ter je odredil, da
se morajo matrike tudi v ši-
roki slovenskih krajih voditi
izključno v nemškem jeziku.
Ta odredba ima ostati v veljavi toliko časa,
dokler se vlada ne izreče o tem. Ta poskus,
da bi tisti čin samovolje ordinarijata pokrili
s tako morda pričakovano odredbo vlade,
kaže o nekaki moralni indiscipli-
ni, ki bi je ne smeli pričakovati na takih
mestih. Ordinarijat ve tako dobro kakor
vsakdo drugi, da vlada niti ne more misliti
na kako jezikovno nasilno naredbo, s katero
bi zaokazala, da se imajo matrike voditi le
v nemškem jeziku. Ordinarijat je torej —
recimo iz taktičnih razlogov — podtaknil
vladi neki nameč, ki ga ta poslednja nima,
da bi na vlado zvrnil nasilno naredbo, ki
jo je ordinarijat izdal iz
lastne inicijative. To je razvidno
tudi iz odgovora vladnega zastopnika na to-
zadevno interpelacijo posl. Dryghosta v de-
želni zboru koroškem. Deželni predsednik
je namreč odgovoril tako-le: Gospodje pra-
vijo, da se vpišuje v slovenskem jeziku in
da se krstna in rodbinska imena samovoljno
spreminjajo. Na to mi je reči tole: Znan je
samo en slučaj nekretnega uknjiže-
nja. Ako bi se taki slučaji množili, skrbel
bom, da se zaustavijo. Ako bi vlada sma-
trala slovenske uknjižbe kakor nekretnost,
potem bi ne moglo iti za jeden jedini
slučaj, ampak za veliko število slučajev,
ker so doslej skoro vsi sloven-
ski duhovniki vodili matrike
v slovenskem jeziku.«

Iz tega odgovora vladnega zastopnika je
razvidno, da si celovški ordinarijat včasih
dovoljuje izjeme proti pravilu: Nihil inno-
vatur! Če gre za kako revindikacijo starih
slovenskih pravic, tedaj nam stopajo nasproti
s tistim: »Nič novotarij!« V nasprotnem
slučaju pa, kadar hočejo Slovencem odšepi-
niti kaj, kar je bilo v veljavi do današnjega
dne, pa ne velja navedeno pravilo, marveč

uvajajo cerkvene oblasti — novotarije! A v
konkretnem slučaju je bil celovški ordinari-
jat tako — recimo — nemoški, da je hotel
odij svojega lastnega čina zvaliti na druge.
Vsemu temu, ad maiorem Germaniae gloriam
prakticiranemu postopanju se ne bomo ču-
dili, čim se spominjamo »Mirovega« članka
o postopanju nemških katolikov — in k tem
prištevamo tudi celovškega škofa dra. Kahna
— na »vseavstrijskem« katoliškem shodu na
Dunaju. Nemška duhovščina — niža in viša
— postaja vedno bolj nemška; zato sme
narod slovenski zahtevati od svoje duhov-
ščine, naj postaja bolj in bolj slovenska! In
to sme zahtevati s tem večjo pravico, ker so
nemški duhovniki sivo narodno nasičenega,
slovenski duhovniki pa — v narodnem po-
gledu lažnega naroda.

Volilna reforma in naše Pri- morje.

List »Die Zeit« poroča, da je prišel na
Dunaj cesarski namestnik za Primorje, princ
Hohenlohe in da je konferiral z ministerakim
predsednikom in z ministrom za notranje
stvari. Poročal je o volilni reformi, katere
uvodenje da bo praznovalo velike težave
izleti v prizorskih pokrajinah.
Mi pridodajamo k tej vesti: gotovo
bodo velike, ako ne nepremagljive težave,
ako se bo hotelo splošno in enako volilno
pravico uvesti tako, da bo imela manjša
pribivalstva večino mandatov. Sicer pa stvar
ne bo tako težka.

Dogodki v Rusiji.

Vprašanje o splošni volilni pravici.

Petrograjski birojavna agentura poroča,
da je ruska vlada odobrila načrt, da se
uvede splošna volilna pravica.

Rok za sklicanje državne dume.

Petrograjski list »Rus« je izvedel, da
bo državna дума sklicana najpozneje dne 28.
januarja 1906.

Komunike vlade.

Iz Petrograda javljajo preko Eydtkuhnera
Neki komunike, priobčen od vlade povdarja,
da je vlada trdno sklenila, da izvede reforme:
objavljene dne 30. oktobra. Ni močno pa z
enim mahom poučiti prebivalstvo in upravo
na nove razmere, ki jih je ustvaril omenjeni
manifest. Dokler se reforme izvedejo zaka-
nitim potem, morajo ostati v moči stari za-
koni, v kolikor niso nadomeščeni po provizo-
ričnih odredbah. Sedaj so načrti takih dolo-
čeb o tiskovni svobodi in družabnem pravu
že izgotovljeni. Posvetovanja o reformi držav-
nega sveta in razširjanje volilne pravice se
bližajo zaključku in volitve za državno dumo
se pospešijo. Istočasno se je začelo izdelovati
odredbe proti nemir, ki škodijo javni
varnosti.

Drobne politične vesti.

Bolgarsko vseučilišče. Na
vseučilišču v Sofiji je v tekočem letu 916
sluščateljev (med temi 111 sluščateljic). V tem
semestru se je vpisalo 342 absolviranih ma-
turantov. Razmerno največ je juristov, nam-
reč 444 (med temi 4 juristke).

Japonski vojskovodje o d-
likovani. Iz Tokija poročajo, da je mi-
kado povzdignil v knežji stn maršala Ojamo
in Jamagato ter markiza Ito; Togo bo ime-
novan grofom. Ojama bo imel slovesen v-
hod v Tokio dne 15. januarja.

Domače vesti.

Slovenskim trgovcem z je-
stvinami na znanje! V znani aferi
radi prisilnega iztirjevanja prispevkov
za konsorcij se je predstavila včeraj
deputacija slov. trgovcev v Trstu gosp.
dvornemu svetniku grofu Schaffgotschu
na tukajšnjem namestništvu ter mu iz-
ročila analogno pritožbo, v kateri je
kronološko načrtan ves razvoj te
afere in se zahteva: 1) da namestni-
štvo nemudoma ustavi uvedene eksekucije
mestnega magistrata proti tistim
slovenskim trgovcem, ki niso hoteli
vsprejeti italijanskih pobotnic, in 2)
da ukrene potrebno, da se v konsor-
ciju uvede dvojezično urado-
vanje.

Deputacija je gospodu grofu še
ustmeno pojasnila položaj in vse kri-
tične razmere, ki vladajo v tem konsor-

ciju, na kar je gosp. grof izjavil, da
glede 2. točke ne more še ničesar
obljubiti, dokler se ne infor-
mira, a glede prve točke je rekel,
da nemudoma ukrene potrebno, da se
ustavi vse že uvedene eksekucije
proti dotičnim slovenskim trgovcem in
da zabrani magistratu vsako eksuku-
tivno postopanje do definitivne rešitve
gori omenjene pritožbe.

Prvi korak opravičenega odpora je
torej storjen in z vspehom. Naši tr-
govci vidijo, da jim je pozicija trdna
in da se jim za sedaj ni ničesar bati.
Tudi gospodje v konsorciju niso vse-
mogočni in tudi njihovi samovolji so
potegnjene meje in smo uverjeni, da se
končno vendar najde sredstvo, ki to
samovoljo ukloni. Vspeli, ki ga je do-
segla deputacija bodi našim trgovcem v
vspodbujajo, da bodo odslej v konsorciju
še energičneje zastopali svoje pravice in
brani pravo svojega jezika!!

Glave po koncu! In vedno imejmo
na misli staro resnico, da je vsikdar
najbolj proganjani tisti, ki — se boji!

Imenovanje v finančni stroki. Ra-
čunski revident Anton Faidutti v Trstu
je imenovan računskim svetovalecem v ob-
segu finančnega ravnanstva v Trstu.

Italijani v Trstu. Neka gospa, ki je
v letošnjem letu potovala po Italiji nam
piše: Potovala sem po raznih italijanskih
mestih in povsodi sem skušala izvedeti, kako
laško ljudstvo misli o naši državi in še
posebe o Trstu. Da sem le omenila Trst,
bili so že po koncu ti sinovi lepe, a vendar
tužne Italije. Trst je naš, so mi zatrjevali na
raznih krajih. In ko sem se jim pošteno
zasmejala, so se začeli izgovarjati čes, davse
je Trst še pod Avstrijo, a po smrti starega
(mislim se o cesarju) ga takoj osvojimo! Ni
jim šlo v glavo, da sem jaz prava Tržačanka,
in vendar ne Italijanka, za kakoršno so me
hotel napraviti. Ko sem jim povedala, da
sem Slovenka, in ko sem jim še dostavila,
da tržaški Slovenci nikdar ne privole v to,
da bi Trst prišel pod Italijo, so kar strmeli.
Oni niso niti sanjali nikdar, da je v Trstu
in po njega okolici toliko Slovencev in to
še — probujenih Slovencev! Nekemu po-
stajenačelniku, ki mi je trdil, da je Trst že
zrel za Italijo, a da treba čakati smrti
»starega«, sem zagodila: »Ali vas ni sram,
bati se onega starega Sloveka?! Ako ste
junaki, kar vzdignite se in pojditе si jo —
Trst. Bila sem prava nagajivka in bila bi
nagajala še več, da me ni moj soprog zadr-
ževal, ker se je bal, da bi mogla skupiti kaj
neprijetnega.

Želela sem tudi prepričati se, so-li de-
lavej, ki pripadajo iz Italije v Trst in ki,
potem, ko so s tukaj najedli do dobrega,
zabavljajo čez nas Slovence, prinesli že od
doma sovraštvo do vseh, kar je slovensko,
ali pa dobivajo še le v Trstu pravo
dresuro?

In uverila sem se, da je sovraštvo proti
naši državi ukoreninjeno v srce slehernega
odličnega Laha, a sovraštvo proti nam Slo-
vencev da se vceplja lažkim privandracem
še-le takaj.

Resnici na ljubo moram pa povedati, da
sem našetela tudi na enega odličnega Itali-
jana, ki je priznal, da se pri nas živi mnogo
boljše, nego v Italiji in pa, da je revnejše
ljudstvo v deželah, ki jih je do leta 1866.
imela Avstrija, bolj pametno, nego pa sili
velikaši.

Med tem ljudstvom sem češče našetela
na take, ki si še danes žele zopetne avstrijske
vlade, ker, tako pravijo, pod Avstrijo
se je živel bolje, nego pa pod sedanjimi
gospodarji.

Škof dr. Nagl nadškof v Gorici? »Ficcolo« poroča z Dunaja, da se satrijuje
v tamošnjih dobro obveščanih krogih, da je
imenovanje dr. Nagla nadškofom goriškim
gotova stvar. Škof dr. Flapp da ostane v
Poreču. Za Trst da bo imenovan nov škof,
o čegar imenu da kroži mnogo glasov, ki pa
niso za sedaj še rene podlage.

Poštni nabiralnik, ali: najnovejša
»afera«! Radi poštnega nabiralnika o kate-
rem smo zadnjič pisali, smo prejeli zopet več
pritožb. Pošta uprava je dala nabiralnik,
ki je bil prej na začasnem namestništvu
biši, prelečiti v ulico Caserma, na ogel ul.
Valdirio. Sedaj pa se tožijo trgovci iz ulice

Malega mlina, češ, da jim s tem premešča-
nim nabiralnikom ni nič pomagano, ker jim
je tudi ta od rok. Oni iz okolice cerkve sv.
Antona novega pa zabavljajo, ker so jim
vzeli ta nabiralnik, ki je bil toliko let na
stari poštni hiši (sedanem policijskem po-
slopu) a so ga sedaj premestili provizorično
na vladno hišo. Ti zadnji zahtevajo »svoje«
nabiralnik, ki naj bi bil na starem prostoru,
to je: na redarstveni palači.

Mi smo s tem, da smo objavili javno
mnenje, oziroma potrebo in želje ljudstva
storili svojo dolžnost, in želimo, da bi bila
s tem ta »afera« rešena za nas.

Ker poštno vodstvo lahko vatreže enim
in drugim s tem, da postavi oba omenjena
nabiralnika na njiju prejšnja mesta (in to
brez posebnih stroškov) in ker je na trgu
pred vojašnico že prestrbljeno z dvema na-
biralnikoma, npramo, da se ta »afera« reši
povoljno tudi za zainteresirane strani.

Nov slovenski list. V Ljubljani je
dne 5. t. m. izšla 1. številka novega slo-
venskega lista: »Občinska Uprava«, poučni
stanovski list županom, občinskim
tajnikom, občinskim svetovalcem in drugim
javnim organom. Novi list bo izhajal vsakega
11. in 18. dne meseca ter stane celoletno 8
kron, polletno pa 4 krona. Odgovorni ured-
nik mu je ljubljanski odvjetnik dr. Vladimir
Ravnihar.

Stari utisi — novo pričakovanje.

Ko se je pred leti igralo v Barkovljah prvi-
krat tedaj toliko priljubljeno, in valed tega
tudi velikokrat ponovno predstavljeno na-
rodno igró »Rokovnjači« ter s tem,
četudi nevedeč, položilo temelj za posneje
prižadevanje v razvitku slovenske dramatike
v Trstu, katere vidni znak je četrti leto
obstoječe »Dramatično društvo v Trstu« —
tedaj je zazvenel v marsikom globlji in
vznešeno trepetajoči utis, povzročen po živ-
ljenju, domačem in sorodnem, ki se je raz-
vijal na odru predobnih gledalcev; povzročen
po prizadevanju tedanjih diletantov in njih
vodij v izvrševanju te težke a hvaležne in
koristne naloge, povzročen po pojmovanju iz
priznanju pričujočega občinstva. Skoro vsi
so tedaj začeli še enkratno in zopet še en-
kratno predstavljanje te priljubljene igró.
Izpolnjena je bila želja, »Rokovnjači« so bili
predstavljeni v Trstu dvakrat, trikrat, štiri-
krat itd. In igralo jih bo »Dramatično dru-
štvo« čez dve nedelji (dne 17. t. m.) zopet.
A med tem je spisal g. Fran Govčkar, ki je
dramatiziral Jurčič-Kersnikov roman »Ro-
kovnjači«, izvirno narodno igró, ki sloni na
predhistorijo k imenovani igri. Tako je po-
stala narodna igra »Legijonarjia«. V
»Rokovnjači« gledamo Nandeta rokovnjača,
njegovo dejanje in nehanja kakor takega,
njegovo mučno življenje in tragično smrt. V
»Legijonarji« pa je pokarano njegovo živ-
ljenje, predno je postal rokovnjač, odnosno
se nam odkrije natančno, za kaj je postal
rokovnjač, kar je v »Rokovnjači« le ome-
njeno. Izdajalstvo Brajača, katero je stro-
glavilo Nandeta na stime poti, in katero
sledajo, četudi sam že uničen, masšuje kr-
vavo nad izdajalcem, to izdajalstvo s svojimi
predpogoji in neposrednimi posledicami je
zapopadeno v »Legijonarji«, predigri k
»Rokovnjačem«. Iz tega razloga je tudi
»Dramatično društvo v Trstu« tako uredilo,
da priredi prihodnjo nedeljo dne 10. t. m.
»Legijonarje« in drugo nedeljo dne 17. t. m.
pa »Rokovnjače«.

Stari utisi izza prve in naslednjih pred-
stav »Rokovnjačev«, naravno da porajajo
pričakovanje do obitane igre, odnesno do
obeh popolnajočih se predstav, 10. in 17. t.
m., in to ta krat tim več, ker bo gostoval
priznani komik ljubljanskega gledališa gosp.
Anton Verovšek, čigar predstavljanje
»Jezac« v »Legijonarji«, (ki je bil našaš
za njega spisar), je direktno tipično. Ponav-
ljamo torej le: V nedeljo 10. t. m. —
»Legijonarje«.

Prizivna komisija za osebno doho-
darino. Dne 6. t. m. je bilo otvorjen 8.
glavno zasedanje prizivne komisije za osebno
dohodarino za Istro.

Jadranska banka v Trstu. Včerajšnji
uradni list prinaša upis »Jadranske banke« v
tukajšnji trgovinski register za družbene
firme. S tem je banka definitivno stopila v
življenje. Banka posluje pa, kakor smo svoje-
dobno javili, že od 13. novembra t. l.

Umrljivost v Trstu. O 1. nedelje 26.
nov. do sobote 2. t. m. je umrlo 51 moških
in 41 žensk skupno 92 oseb, nasproti 94
v istem tednu minolega leta. Poprečna

 ulica
Ponterosso
št. 10
TRST

Tovarna pohljstva
Aleksander Levi Minzi
ulica Tessa št. 52. A (nasproti hiša).
ZALOGA:
PIAZZA ROSARIO (železne postelje).
Gone, da se ni bati nebene konkurence.
Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po
posebnih nalogih.
Ilustrovan cenik brezplačno in franco

Proda se sokolska obleka. Naslov pove uprava „Edinosti“.

„Trije tički“. Burka v 2 dejanjih po 60 stot., po pošti 10 stot. več; v dobiva se pri spisu in založniku Jaki Štoka v Trstu (Narodni dom), pri A. Gabršček v Gorici in L. Schwentner v Ljubljani.

ANTON SKERL

mehanik. zapriseženi zvedenec.
Trst - Carlo Goldonijev trg 11. - Trst.
Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“

Napeljava in zaloga električnih zvončkov. Izključna prodaja gramofonov, zvončkov in fonografov. Zaloga priprav za točiti pivo. Lastna mehanična delavnica za popraviljanje šivalnih strojev, koles, motokoles itd.
Velika zaloga pripadkov po tovarniških cenah.
TELEFON šte. 1734.

Zavarovalnica za zavarovanje proti ognju išče izurjene potovalce

Reflektanti naj svoje ponudbe oddajo — administraciji lista „Edinosti“.

Velik izbor inozemskih in lokalnih vzorcev.

Pozor! Pozor!

Nova krojačnica.

Piazza della Barriera 3 I.
Slovenski napis.

Izvršuje vsa v krojaško stroko spadajoča dela v popolno zadovoljnost. — Najnižje cene!
Priporoča se udani

Slavoj Škerl.

Barvanica, pralnica in čistilnica na suho na parno moč

Albin Boegan

Trst - ul. Farneto št. 11 - Trst.

Ne da bi se razdrila, se obleka barva, pere in na suho očisti z največjo točnostjo. — Barva, pere in lika se pregrinjata, blago od pohištva, pokrivala itd. — Na par se moči suknjeno blago.

Za božično in novoletno darilo!

Čudo v ceno!

500 komadov samo za gold. 1.85.

Ena krasna zjamčeno dobro idoča precizijška ura na 36 urni tek s pozlačeno verižico 1 krasna špila s ponar. biseri, kravato, 1 pozlačen prstan s ponar. kamnom za gospode ali dame, 1 krasna garnitura gumbov iz 3%, double zlata za manšete, ovrtnik in pres, 6 platnenih žepnih rut, 1 jako lepa žepna pisalna oprava, 1 krasno žepno ogledalo v skatljici z glavnikom, 1 lepo dišeče toaletno milo, 1 vez. beležnica, 12 razglednic slavni umetnikov zadnjega stoletja, 72 angl. pisalnih peres in 395 raznih reči, ki so v hiši neobhodno potrebne. Vse skupaj z uro, ki je sama toliko vredna, stane le gold. 1.85. Pošilja na povzetje ali predplačilo.

H. SPINGARN, Krakov št. 43.

Kdor naroči 2 zavitka, vdobi v dar 1 lep žepni nožič na dve rezili, pri več kot 2 zavitkih se priloži vsakemu po 1 tak nožič. Za kar ne ugaja se denar takoj povrne.

Zaščitna znamka: „Sidro“.

Liniment. Capsici comp.

Nadomestek za
Pain-Expeller

je splošno priznano kot **izvrstno bol blažujoče mazilo**; cena 80 stot., K 1.40 in K 2 se dobiva v vseh lekarnah.

Pri nakupovanju tega povsod priloženega domačega sredstva, naj se jemlje le originalne steklenice v skatljah z našo zaščitno znamko „Sidro“, iz Richterjeve lekarne, potem se je gotovo prejel originalni pridelek.

Richterjeva lekarna
Elizabetine ulice šte. 5, nova.
pri „sistem levi“ v PRAHU
Dnevno razpošiljanje.

Pozor! — Važno za vsakega brez izjeme.

Opozarja se vse one osebe, koje si nameravajo vkupiti za jesen in zimo obleko za moške in dečke, površnike, hlače od volne ali bombaža ter delavske hlače I. vrste, naj izvolijo obiskati velikansko zalogo v dobroznani

prodajalnici izgotovljenih oblek ul. Arcata I.

VIKTOR PISKUR.

Velik izbor in popolnoma konkurenčne cene.

Bogata zaloga tu in inozemskega blaga, barvanega in črnega in zadnje novosti.

POSEBNOST: obleke za zarodence.

Vzorci se pošiljajo brezplačno in franko. Sprejemajo se naročbe za obleke.

Grand hotel „Union“ v Ljubljani.

Nad 100 sob. — — — — — Komfort prve vrste.

KAVARNA AL MOCCA

najelegantnejši lokal

TRST — Riva Pescatori (na voglu ulice Fontanone) — TRST

Izvrstna kava. 101 101 101 101 101 101 Izborna pijača.

101 101 101 101 101 101 Biljard St. Martin 101 101 101 101

Odperto do 3. ure zjutraj. — — — — — Telefon 894.

Za bolne na želodcu.

Vrskateren u, ki si nakopije želodčne bolezni s prehlajenjem ali s prenapolnjenjem želodca, vživanje pomakljivih, težko prebavnih, prevročih ali premrzlih jedil, z nerednim življenjem kakor n. pr. želodčni katar, želodčni krč, želodčne bolečine, težko prebavljanje ali zasliženje priporoča se dobro domače zdravilo, katerega izvrstno zdravilno delovanje je že izza več let preskušeno. To zdravilo je

Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

To zeliščno vino je sestavljeno od izvrstnih, zdravilno močnih zelišč in dobrih vinom, jači in oživilja prebavni sistem človeka. Zeliščno vino odstranjuje vse nerednosti v krvnih ceveh in je uspešno za novo napravo zdrave krvi.

S pravočasno potabo zeliščnega vina zamore se odpraviti želodčne slabosti že v kati. Ne smemo tedaj pozabiti, dati prednost porabi tega vina pred vsemi ostrimi, ter zdravju škodljivimi razjedljivimi sredstvi. Vsi pojavi kakor: glavobol, riganje, reza-vica, razporenje, slabosti z bruhanjem, kateri se pri dolgotrajnih (zastarelih) ledčah, na želodcu radi pojavljajo, odstranjajo se čisto že po enkratnem pitju tega vina, in nje neprijetne posledice kakor: stiskanje, ščipanje, bitje srca, nespa-nje in tudi stiskanje krvi v jetih, vranici in sistemu vratnih živec (haemorrhoi-dične bolečine), odstranjajo se s zeliščnim vinom hitro in voljno. Zeliščno vino deluje vsako neprebavo, prečljuje prebav-nemu sistemu povzdigo in odstranja iz želodca z lahkim čistilom človeka vse nečredne tvarine.

Mršav in pogled človeka, pomanjkanje krvi, oslabiljenje na-vadne posledice

slabe prebave, pomanjkljiva maseja krvi in bolehnega stanja jeter.

Pri popolnem pomanjkanju volje do jedi, pod nervoznem zbijanjem in otožnostjo kakor tudi pogosti glavobol in nespanje provzročajo večkrat takim bolnikom niranje.

Zeliščno vino daje oslabei telesni moči svežo vspodbujajo. Zeliščno vino

podeljuje človeku voljo do jedi, pospešuje prebavo in redivo, vspodbuja močno me-njavo snovi, povspenjuje in izboljšuje tvarjenje krvi, olajšuje razdražene čute in podeljuje bolnikom nove moči in novo življenje. — To dokazujejo mnogostevilna priznanja in zahvalna pisma.

Zeliščno vino prodaja se v steklenicah po 3. — in 4. — v lekarnah v Trstu, Škedenju, Miljah, Kopru, Sežani, Trzinu, Ronkah, Fiumicelu, Ogleju, Gradežu, Izoli, Piranu, Paznu, Buzetu, Postojni, Vipavi, Ajdovščini, Gorici, Gradšču ob Soči, Korominu, Remansu, Camplungu, Cervinjanu, Umagu, Bujah, Vižinadi, Mononi, Lovranu, Opstiji, Voloskem, Reki, Bukaru, Sušaku, Čabrlju, Ribnici, Vrhniki, Idriji, Kanalu, Cedadu, Vidnu, Mor eljanu, Palmanovi, Latiani, Portogruaru, Vodnjaju, Pulju, Labinu, Cresu, Černomblju, Metliki, Novemestu, Trebnjem, Ljubljani, Kamniku, Škofljoki, Kranju, Tolminu, Ircentu, Stanjelu, Codroipo, St. Vidu ob Tagliamantu, Pordenonu, Motta di Livenza, Treviso, Losinju, Arbe, Novi, Cirkveni, Ogulinu, Vrhovcu, Karlovcu, Jasku, Samotor, Brežce, Krško, Podčetrtek, Pregrada, Rogatec, Celje, Pliberk, Radovljica, Trzin, Tivoli, Rigolato, Pieve di Cadore, Serravalle, Longarone, Belluno, Conegliano, Padovi, Chioggia, Rovigo, Pago, Zadar; itd. kakor tudi v lekarnah vseh drugih večjih ali manjših krajev Istre, Dalmacije, cele Avstro-Ogrske in sosednjih dežel.

Tudi pošiljajo lekarne v Trstu 3 ali več steklenic zeliščnega vina po originalni ceni v vse kraje Avstro-Ogrske.

Svari se pred ponarejanjem!

Zahteva naj se izrečno

Hubert Ullrich-ovo Zeliščno vino.

Zaloga

Izvozno-marčne (Export-Märzen) in vležane (Lager)

pivo

v sodčkih in v boteljkah, kakor tudi

kvasa

iz tovarne Bratov Reininghaus Steinfeld pri Gradcu.

Zaloga Mattonijeve Giesshübler vedno sveže kisle vode po smerah cenah

ANTONU DEJAK junior

TRST

Via degli Artisti šte. 10. 4

Vsak dan sveže jajca

kakor tudi prve vrste

štajerske perutnine in divjačine

Karl Kumar Trst, ul. delle Acque 20

Alojz Cian & A. Visintini

naznanjata cenjenemu občinstvu, da sta prevzela na lasten račun trgovino in avtorizovano krojačnico

Alla Città di Trieste

v ul. Torrente št. 40 (nasproti gledišču Goldoni). Tam se v dobiva velika zaloga izgotovljenih oblek za odrasle in dečke. Delavske hlače prve vrste kakor tudi blago vseh vrst in najposlednejše novosti.

Ivan Suban

TRST ulica Chiozza 33. TRST

Velika zaloga svežega štajerskega masla, navadnega masla I. vrste po K 2.16 klg. centrifugirano maslo za čaj po K 2.70 ne izpod 5 kilogr. Sladki muskat v boteljkah od 1 litra po 96 stot. Velika zaloga suhega in svežega sadja. O priliki praznikov se v dobijo: zajci, kljunači, kostruni itd. blago vedno sveže.

Na zahtev se pošlje cenik.

Stavbinski materijal

kakor korce, vsakovrstne opeke, pe-sek, apno, živo in ugašeno, se dobiva po najnižjih cenah, da se ni bati konkurence, pri tvrdki

Belli & Corsi

ulica Economu št. 12 (stari mlin)

Nad 40-leten vspeh.

Najstarejša medicinska specialiteta naše pokrajine.

PASTIGLIE PRENDINI

(od ogolunjene sladke skorje)

Iznajditelj in izdajatelj P. PRENDINI v TRSTU.

Odlikovane z kolajnami in diplomami na prvih mejnarnodnih razstavah.

Počasne se zaupanjem odličnih zdrav-nikov ter predpisane kot domače zdravilo

pri: grlobolu, kašlju, hripavosti, upa-danji glasu, kataru.

Zamorejo jih uživati tudi otroci, nadalje pevci, govorniki ter učitelji, da zadobè čist in svež glas.

NB. Pazite na nepoštene ponarejanja ter zahtevajte vedno „Pastiglie Prendini“.

V skatlicah: v lekarni „Prendini“ v Trstu ter v vseh boljših lekarnah tukaj in v Evropi.

== Zahtevajte pri nakupu ==

Schichtov-o štedilno milo

z znamko „JELEN“

Ono je **zajamčeno čisto** in vsake brez škodljive primesi. Pere izvrstno. Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilo neškodljivo milo naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“. **Udobiva se povsod!**

JURI SCHICHT, USTJE na LABI.

Največja tovarna te vrste na evropskem ozemlju.

Varstvena znamka.

